QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 31 ta’ Mejju 2002

Numru 3

~itazzjoni 2101/1998

Id-Direttur tal-Kuntratti

versus

Cleanwell Services Limited

Din hija sentenza dwar \ew[e``ezzjonijiet preliminari: e``ezzjoni ta’ de\erzjoni tal-kaw\a u e``ezzjoni ta’ nuqqas ta’ kompetenza min]abba patt arbitrali.

I`-`itazzjoni tg]id illi, wara li kienet saret sej]a g]al offerti fil-Gazzetta tal-Gvern tat-23 ta’ Lulju 1996, is-so`jetà konvenuta kienet g]amlet offerta biex tag]mel xog]ol ta’ tindif fl-Isptar San Luqa. Din l-offerta kienet a``ettata mill-attur b’ittra tal-20 t’Awissu 1997 u o]ra tal-21 t’Awissu 1997. Wara, i\da, il-konvenuta naqset milli twettaq l-obbligazzjonijiet kuntrattwali tag]ha u, min]abba dan in-nuqqas tal-konvenuta, l-attur kellu jdur fuq oblaturi o]rajn biex jag]tuh is-servizzi illi naqset

milli tag]ti l-konvenuta, u kellu j]allas sitt elef disa' mija u sittin lira u erbg]a u erbg]in `ente\mu (Lm6,960.44).

Barra minn hekk, il-konvenuta naqset ukoll milli t]ares dak li trid il-klawsola tnejn u tletin (32) tal-kundizzjonijiet [enerali tal-kuntratti mal-gvern g]al xog]lijiet f'Malta, li kienu parti mill-kuntratt bejn il-partijiet. Is-so`jetà konvenuta kemm-il darba kienet imsej]a biex tirregola ru]ha, i\da g]alxejn, u g]alhekk we]let penali ta' g]axra fil-mija (10%) tal-valur stmat tal-kuntratt; billi dan il-valur kien ta' tmintax-il elf erba' mija u sebg]a u erbg]in lira (Lm18,447), il-penali hija ta' elf tmien mija u erbg]a u erbg]in lira u sebg]in `ente\mu (Lm1,844.70).

L-attur g]alhekk feta] din il-kaw\a u qieg]ed jitlob illi l-qorti:

1. tg]id illi l-konvenuta naqset milli twettaq l-obbligazzjonijiet kuntrattwali tag]ha u g]alhekk g]andha tag]mel tajjeb g]ad-danni li sofra l-attur u t]allas ukoll penali ta' g]axra fil-mija (10%) ta' kemm jiswa l-kuntratt; u
2. tikkundanna lill-konvenuta t]allas tmint elef tmien mija u]ames liri u g]axar `ente\mi (Lm8,805.10), maqsuma hekk: sitt elef disa' mija u sittin lira u erbg]a u erbg]in `ente\mu (Lm6,960.44) differenza fil-prezz biex l-attur kiseb ming]and]addie]or is-servizz illi ntrabtet illi tag]ti l-konvenuta; u elf tmien mija u erbg]a u erbg]in lira u sebg]in `ente\mu (Lm1,844.70) penali talli l-konvenuta naqset milli tag]ti *performance bond* kif ried il-kuntratt[1].

L-attur talab ukoll l-ispejje\, fosthom dawk ta' l-ittra uffi`jali tat-2 ta' Marzu 1998.

Is-so`jetà konvenuta ressqet dawn l-e``ezzjonijiet, fost o]rajn:

1. l-azzjoni marret de\erta skond l-art. 963(1), (2) u (5) tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili billi g]adda aktar mi\-\mien perentorju

[1] Fil-fatt is-somma ti[i tmint elef tmien mija u]ames liri u erbatax-il `ente\mu (Lm8,805.14)

ta' sitt xhur minn meta kienet pre\entata `-`itazzjoni sakemm is-so`jetà konvenuta kienet notifikata u g]alhekk ma ng]alqux il-pro`eduri bil-miktub ta' din il-kaw\a fi\-\mien li trid il-li[i; u

2. l-azzjoni hija intempestiva u saret]a\in g]ax skond il-*general conditions of contract for the execution of works in Malta* (klawsola 22), f'ka\ ta' differenza ta' opinjoni bejn il-kap tad-dipartiment u l-kuntrattur, "*the dispute shall be referred to a committee composed of the unofficial members of the Contracts Committee, whose decision shall be final*".

Din is-sentenza tallum hija dwar dawn i\-\ew[e``ezzjonijiet.

DWAR L-E~~EZZJONI TA' DE|ERZJONI

L-ewwel e``ezzjoni trid li l-konvenuta tin]eles mill-]arsien tal-[udizzju g]ax il-kaw\a g]andha titqies de\erta. Din l-e``ezzjoni hija mibnija fuq id-dispo\-izzjonijiet ta' l-art. 963(1), (2) u (5), li jinsabu fit-Titolu XV — *Fuq id-De\erzjoni tal-Kaw\i* — tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili:

> **963.** (1) Bla]sara tad-disposizzjonijiet ta' l-artikoli 416 u 420, il-pro`edura bil-miktub, f'kull kaw\a, g]andha ti[i mag]luqa, fil-qorti ta' l-ewwel grad, fi\-\mien perentorju ta' sitt xhur, u, fil-qorti fi grad ta' appell, fi\-\mien perentorju ta' sena.
>
> (2) Fil-qorti ta' l-ewwel grad, i\-\mien jibda g]addej minn dak in-nhar tal-pre\entata ta`-`itazzjoni, u, fil-qorti fi grad ta' appell, minn dak in-nhar tal-pre\entata tar-rikors ta' l-appell g]at-t]assir jew tibdil tas-sentenza appellata.
>
> (3) ... ...
>
> (4) ... ...
>
> (5) Bla]sara tad-disposizzjonijiet tas-subartikolu (2) ta' l-artikolu 732, kaw\a li l-pro`eduri bil-miktub tag]ha ma ji[ux mag]luqa fi\-\mien hawn fuq imsemmi:
>
> > (*a*) meta l-kaw\a tkun quddiem qorti ta' l-ewwel grad, din g]andha titqies b]ala kaw\a li tkun tqieg]det fuq il-lista ta' kaw\i g]as-smig] u li sussegwentement, b'ordni tal-qorti, tkun t]alliet g]al data mhux spe`ifikata, u d-disposizzjonijiet ta' l-artikoli 964 sa 967 ta' dan il-Kodi`i g]andhom ikunu japplikaw g]aliha; u

(*b*) meta l-kaw\a tkun quddiem qorti tat-tieni grad, din g]andha titqies b]ala kaw\a de\erta.

Il-jum tal-pre\entata ta`-`itazzjoni kien id-19 t'Ottubru 1998, waqt li l-pro`edura bil-miktub ing]alqet meta kienet pre\entata n-nota ta' l-e``ezzjonijiet tal-konvenuta[2] fl-4 ta' Frar 2000, aktar minn sitt xhur wara. G]alhekk, tg]id il-konvenuta, il-kaw\a g]andha titqies de\erta skond id-dispo\izzjonijiet ta' l-art. 965 tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili.

Skond l-art. 963(5), kaw\a quddiem qorti ta' l-ewwel grad li l-pro`eduri bil-miktub fiha ma jkunux ing]alqu fi \mien sitt xhur ma titqiesx de\erta malli jg]addu s-sitt xhur, i\da titqieg]ed fuq il-lista tal-kaw\i differiti *sine die* jew sospi\i, u jkun wara li jg]addi aktar \mien kif imfisser fl-artt. 964 u 965 li titqies de\erta.

964. (1) Jekk f'qorti ta' [urisdizzjoni `ivili jkunu jinsabu kaw\i [a mressqa g]as-smig], u, wara, b'ordni tal-qorti, differiti *sine die* jew xort'o]ra sospi\i u jdumu hekk differiti jew sospi\i g]al i\jed minn tliet xhur, ir-re[istratur g]andu fl-a]]ar tax-xahar li matulu jkun g]adda \-\mien hawn fuq imsemmi, jag]mel lista tag]hom, imsej]a "Lista tal-kaw\i sospi\i fil-Qorti .... (u jda]]al hawn l-isem tal-qorti)" u g]andu jsemmi fiha d-data ta' l-a]]ar digriet jew ordni li bihom kull wa]da mill-kaw\i tkun [iet differita u r-re[istratur g]andu jippubblika dik il-lista billi jie]u]sieb li ti[i mwa]]la fid-da]la ta' l-edifizzju fejn il-qorti toqg]od.

(2) Ir-re[istratur g]andu jag]mel u jippubblika listi separati tal-kaw\i hekk pendenti f'kull wa]da mill-Qrati Superjuri, ji[ifieri, fil-Prim'Awla tal-Qorti ~ivili, fil-Qorti ta' l-Appell u fil-Qorti Kostituzzjonali. Listi b]al dawn g]andhom ukoll isiru u ji[u pubblikati mir-re[istratur fil-ka\ ta' kaw\i pendenti quddiem il- Qorti tal-Ma[istrati (G]awdex) fil-kompetenza tag]ha superjuri.

(3) Kull lista g]andha [[ib id-data tal-pubblikazzjoni tag]ha, u g]andha tibqa' mwa]]la fil-lok hawn fuq imsemmi g]al mill-inqas xahar minn dik id-data.

965. Kull kaw\a mda]]la fil-lista b]alma jing]ad fl-a]]ar artikolu qabel dan, titqies de\erta kemm-il darba, fi \mien xahar li jibda jg]odd mill-a]]ar [urnata ta\-\mien ta' xahar hawn fuq imsemmi, ma ji[ux imharsa, skond ma jkun il-ka\, id-disposizzjonijiet li [ejjin, ji[ifieri -

(a) jekk, meta l-kaw\a tkun [iet sospi\a … … … min]abba xi difett fil-pro`edura, ebda wa]da mill-partijiet ma tag]mel dak li hu me]tie[biex tqieg]ed il- kaw\a hekk sospi\a fi stat li jista' jinbeda jew jissokta s-smig] tag]ha; … … …

[2] Art. 158(12), Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili.

Fil-ka\ tallum il-kaw\a ma tqeg]ditx fuq il-lista msemmija fl-art. 964 u g]alhekk i\-\mien imsemmi fl-art. 965 sabiex isse]] id-de\erzjoni g]andu ma bediex ig]addi.

G]al din ir-ra[uni l-kaw\a ma titqiesx de\erta, u l-ewwel e``ezzjoni hija mi`]uda.

DWAR L-E~~EZZJONI TA' INKOMPETENZA

L-e``ezzjoni l-o]ra, g]alkemm tg]id illi hi e``ezzjoni ta' intempestività, fil-fatt hija e``ezzjoni ta' nuqqas ta' kompetenza min]abba patt arbitrali, u hija mibnija fuq il-klawsola 22 tal-kundizzjonijiet [enerali tal-kuntratti:

> 22. In the event of any difference of opinion arising between The Head of Department and the Contractor, the dispute shall be referred to a committee composed of the unofficial members of the Contracts Committee, whose decision shall be final and binding.

Madankollu, ma hix biss il-klawsola 22 li titkellem dwar kompetenza tal-qorti; hemm ukoll il-klawsola 35 illi tg]id hekk:

> 35. This contract shall be, and be deemed to be, a Maltese contract and shall be governed by and construed according to the laws for the time being in force in Malta. Notwithstanding any other disagreement or claims, the Maltese Courts shall have exclusive juriosdiction to hear and decide on the merits of the matter in dispute.

Barra minn hekk, ma kienx hemm "*difference of opinion*" bejn il-partijiet dwar l-esekuzzjoni tal-kuntratt li setg]u jag]tu de`i\joni dwarha l-membri mhux uffi`jali tal-kumitat tal-kuntratti. Kif turi l-korrispondenza, li [ara hu illi l-konvenuta, wara li ntrabtet, xtaqet illi tin]all mill-kuntratt ming]ajr ma [[orr il-konsegwenzi, u din it-talba tag]ha ma ntlaqg]etx.

G]alhekk lanqas l-e``ezzjoni ta' nuqqas ta' kompetenza ma tista' tintlaqa', u hija mi`]uda wkoll.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti, wara illi ti`]ad i\-\ew[e``ezzjonijiet fuq imsemmija, tordna illi jitkompla s-smig] tal-kaw\a.

L-ispejje\ ta’ dan l-episodju g]andha t]allashom is-so`jetà konvenuta.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.